БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 88 (6017)
АПРЕЛИИН 30
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

Манай ороной арадуудай хани барисаанай ба алдар солын бата хэрэм—манай Агуухэ Советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

1950 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряануудһаа.

АРАДАЙ АЖАХЫН ХҮСЭТЭ ШЭНЭ ДЭБЖЭЛТЭ ТЭЭШЭ!

Бүхы дэлхэйн ажалшадай хани барисаанай үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй ахадүүгэй харилсаанай үдэр—Майн 1-е советскэ арад социалистическэ алдарта Эхэ оронойнгоо түлөө, баатарлиг ажалайнгаа түлөө, Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро түйлагдаһан коммунистическэ байгуулалтын амжалтануудайнгаа түлөө омогорхолой халима мэдэрэлээр угтаба.

Советскэ хүнүүдые ажалай шэнэ габьяануудта зоригжуулан, Майн 1-нэй иимэ уряа бүхы советскэ орон дотор соностоно:

— Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенци! Арадай ажахын 1950 оной түсэбые болзорһооһь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, агуухэ Сталинай ударидалгаар советскэ арад хадаа дайнай хойто тээхи үедэ арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехэ амжалтануудые түйлаа. Коммунистическэ партиин удхадхахы хүдэлмэринь олон миллион арад ниитын ажалай эдэбхи ба творческо үүсхэлэй ургалтые, тиигэдэарадай социалистическэ мүрысөөнэй гайхамшаг далайсые ханган байна.

«СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1950 оной гүрэнэй түсэбые 1-дэхи кварталда дүүргэлгын дүнгүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин гаргаһан толилогдоһон мэдээсэл хадаа СССР-эй арадай ажахын дэбжэлтын шэнэ, тодо гэршэнь болоо. Энэ хадаа социализмын оронойэкономикын ба культурын саашанхи һалбаран бадаралта тухай, Советскэ Союзай ажалшадай ажабайдалай хэмжээнэй хэлбэригүйгөөр дээшэлэлгэ тухай тодорхойгоор ба этигэл найдамтайгаар хэлэнэ.

Мэдээсэл соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, 1950 оной 1-дэхи кварталда СССР-эй бүхы промышленностиин валова продукцинь юрэнхы дээрээ 1949 оной 1-дэхи кварталтай сасуулхада 22 процентээр ургаһан байна. Бүхы түрэлэй промышленностиин шухала продукци үйлэдбэрилэн гаргалга нилээд ехэ болоо. Олон янзын продукцяар квартальна түсэб үлүүлэн дүүргэгдэə. Түмэр замай ба далайн транспортын ашаа тээлгын эрьесэ ургаа.

Ороной экономикодохи гол үүргэнь хүндэ индустрида хамаадана, индустриализациин центр, тэрэнэй гол үндэһэ һуурин хүндэ промышленностиие (түлишэ, металл гэхэ мэтэ) хүгжөөлгэ, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха ябадалые хүгжөөлгэ, машина бүтээлгые хүгжөөлгэ болоно гэжэ нүхэр Сталин һургана. Энэ оной 1-дэхи кварталда манай хүндэ индустри, 1949 оной өнэ үетэй сасуулхада, урагшаа шэнэ ехэ алхам хэһэн байна. Нүүрһэ малтан абалга — 12 процент, нефть — 16 процент ургаа. Шэрэм ба булад хайлуулга, прокат, рельснүүд, трубануud, үнгэтэ металлнуудые үйлэдбэрилгэ, электроэнерги гарган абалга ехэ болоо. Өөрымнай ороной машина бүтээлгэ дахинаа нилээд ехээр ургаа.

Барилгын индустрииe саашадань хүгжөөһэнэй ба түхеэрэлгэ болон барилгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ ябадал нилээд ехэ болгоһоной ашаар, арадай ажахыдахи капитальна бүхы хүдэлмэриин ниитэ хэмжээнь 1950 оной 1-дэхи кварталда 1949 оной 1-дэхи кварталайхиһаа 22 процентээр ургаа.

Үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгын ургахатай хамта үргэн хэрэглэлэй эд товарнууд ба хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга нилээд ехээр ургаа. Манай орон соо хүн зондо шухала хэрэгтэй элбэг ехэ эд товарнууд ба продуктнуудые бии болгохын тула бүхы юумэ хэгдэнэ.

Хүдөө ажахын ажалшад социалистическэ газартаряалангай ба малажалай амжалтануудые арбижуулна. Энэ жэлдэ хабарай тарилгада бэлэдхэл эрхимээр хэгдээ. Совхозууд, машинно-тракторна станцинууд ба колхозууд техникээр улам һайнаар зэбсэглэгдэжэ, хабарай полевой хүдэлмэринүүдые эхилбэ. Ороной урда зүгэй районуудай олонхидынь хабарай колосто культурануудай тарилгые богони болзор соо амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ тус мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха агуухэ сталинска түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай партиин ба правительствын тогтоолые бэелүүлэн, колхозууд ба совхозууд энэ оной 1-дэхи кварталда малай тоо толгойн саашадаа олошорхо ябадалые түйлаба.

Арадай ажана тэниглэн байдал тухай, тэрэнэй ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай анхарал оролдолго хадаа манай социалистическэ обществын хүгжэлтын зайлашагүй хуули мүн. 1949 ондо хүдэлмэришэд ба албахаагшадай олзо доходууд, дайнай урда тээхи 1940 онтой сасуулхада, 24 процентээр ургаһаниинь мэдээжэ. Таряашадай олзо доходууд энэ үе соо 30 процентээр ургаа. Юрэнхы дээрээ СССР-эй национальна доход 1949 ондо 1940 онойхиие 36 процентээр үлүүлһэн байгаа. Үнгэрһэн жэлдэ шухала шухала товарнуудые арадай хэрэглэлгэнь дайнай урда тээхи хэмжээе үлүүлээ.

Үргэн хэрэглэлэй эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай гүрэнэй рознично сэнгүүдые 1950 оной мартһаа эхилэн шэнээр (гурбадахяа) химдаруулга хадаа арадай ажана тэниглэн байдал тухай сталинска анхаралай тодорхой гэршэ мүн.

Партиин ба правительствын үдэр бүхэнэй анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэһэн советскэ хүнүүд ажалайнгаа бүтээсые эсэшэ сусашагүй дээшэлүүлнэ. 1950 оной нэгэдэхи квартал соо промышленностьдахи хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэнь үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 13 процентээр ургаа.

Материальна ажана тениглэн байдалай ургахатай хамта советскэ арадай культурна хэмжээнь ургана, культурна байгуулалта ба элүүрые хамгаалалга үргэдхэгдэжэ байна.

«...Манай байгуулалта, советскэ байгуулалта, — гэжэ нүхэр Сталин һургана,—урагшаа түргөөр дабшаха арга боломжонуудые бидэнэртэ олгоно, эдээн тухай буржуазна нэгэшье орон һанаашалжа шадахагүй».

Манайда, социализмын орондо, экономико ба культура, арадай ажана тэниглэн байдал хэлбэрилтэгүйгөөр дээшээ дэбжэжэ байхадань, капиталистическэ оронуудта һүжэржэ байгаа экономическа кризис улам ехээр харагдадаг болоо. Тэндэ үдэрһөө үдэртэ үйлэдбэринь унана, хүдэлмэригүйдэлгэ ургана, сэнгүүд хүндэрнэ, хүн зоной худалдан абаха шадалынь доошоо ороно, ажалшадай үгырэн хооһоролго шангадана.

Манай орон шэнэ амжалтануud тээшэ ошожо ябана. Ажалайнгаа дүнгүүдээр баярлаха зуураа, советскэ хүнүүд түйлагдаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Ашаглагдаагүй резервнүүд манайда үшөө бии, гээгдэнги участогууд бии гэжэ эдэнэр мэдэнэ. 1-дэхи кварталда промышленна продукциин ехээр ургабашье, зарим министерствонүүд үйлэдбэриин квартальна түсэбые дутуугаар дүүргээ. Энэ оной үбэлэй хүндэ условинуудта хэдэн олон предприятинуудай бэлэдхэгдээгүй байһантай дашарамдуулан январьска даалгабаринуудаа тэдэнэрэй дүүргээгүй байһанаар энэнь тайлбарилагдана. Январьска түсэбэй дутуугаар дүүргэгдэһэниинь февральда, илангаяа мартда нилээд ехэ хэмжээгээр хүсээгдэһэн болобошье, орондоо үгэхэ уриеэ ойрын үедэ предприяти бүхэнэй бүримүһэн бүглэхэ хэмжээнүүдые абаха шухала.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Майн 1-нэй уряанууд хадаа 1950 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, манай социалистическэ Эхэ ороной саашадаа һалбаран бадархын түлөө тэмсэлдэнь советскэ арадые зоригжуулна. Ленин — Сталинай партиин уряануудта харюу болгон, арадай ажахын саашанхи хүсэтэ шэнэ дэбжэлтын түлөө, коммунистическэ байгуулалтын шэнэ илалтануудай түлөө манай арад шэн зоригто тэмсэл бадаруулха байна!

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

МАЙН УРДА ТЭЭХИ МҮРЫСӨӨН

☆

Уялгаяа уридшалан дүүргэбэ

Улан-Удын модоной заводто апрель һарын эхинһээ хойшо социалистическэ мүрысөөнэй долгин улам эршэдэжэ байна. Хүн бүхэн энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, Майн 1-нэй һайндэртэ өөрынгөө бэлэг асархые хүсэнэ.

Иимэ нэгэн хүсэлэнтэйгөөр хүдэлмэрилһэнэйнгөө ашаар, тус заводой коллектив абаһан уялгаяа болзорһоонь урид амжалтатайгаар дүүргэбэ. Энэ завод апрелиин 24-дэ модо хюрөөдэхэ һарынгаа программые сүм дүүргээ. Тиихэдэ, вагонуудые хюрөөдэгдэһэн модоор ашаалалгын түсэб 107 процент дүүргэгдээ.

Завод соогоо модо ашаалалгын цех (начальнигынь нүхэр Гусляков) түрүүлжэ ябана. Цехын коллектив эмхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, үшөө апрелиин 15-да һарынгаа даалгабари дүүргээ һэн. Мүнөө түсэбһөө гадуур 95 вагонуудые барилгын модоор ашаалжа ябуулаа.

Заводой бүхы хүдэлмэришэд түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Тэдэнэр майн 1 болотор үшөө 1000 кубометр модо хюрөөдэжэ, вагонуудта ашаалха гэһэн нэмэлтэ уялга абаба.

Д. Аюшеев.

Түрүү леспромхоздо

«Бурмонголлес» трестын Эрийскэ леспромхозой модошод нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соо абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Тэдэнэр модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө сүм гүйсэдхөө.

Мүнөө модошод майн урда тээхи мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, түсэбһөө гадуур модо Эхэ орондоо бэлэдхэжэ байна. Сезонно түсэбэйнгөө дээдэ тээ 41 мянган кубометр модо бэлэдхээд, энэ леспромхоз 55 мянган кубометр модо вагонуудта ашаалха газарта шэрэбэ.

Модо бэлэдхэлгын үнгэрэгшэ сезон соо 34 стахановецууд шэн зоригтойгоор ажаллажа, табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Эрхимээр хүдэлмэрилдэг стахановецууд ехэ салин хүлһэ абана. Жэшээнь, автомашинын шофёрнууд Буржинский, Стерехов гэгшэд һара бүридэ гурбан мянга гаран түхэриг, тракторист Фёдоров, модо отологшо П. Болонёв ба бусад 2700 түхэриг хүрэтэр абана.

А. Дейнеко.

☆ ☆

Түрүү предприятинууд Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ

Манай республикын предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад ССР Союзай Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна. Энээнэй ашаар хэдэн олон предприятинууд ехэнүүд амжалтануудые түйлаа.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоолоор үнгэрэгшэ март һарада һайнаар хүдэлмэрилһэн Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод, Ленинэй орденто ПВЗ-гэй ТЭЦ, БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрика, Ботогольско рудник, «Бурмонголлес» трестын Эрийскэ леспромхоз, Курбын ба Хориин леспромхозууд, Улан-Удэ станциин вагонно депо, Усть-Баргажанай загаһа-консервын комбинат, Бичурын сахарна завод, Зүүн-Сибириин түмэр замай 3-дахи отделениин 15-дахи дистанци, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи № 1 автотранспортна контора ба бусад хамта 36 түрүү предприятинууд дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Мүрысөөнэй дүн гаргагдаба

Майн 1-нэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ республикын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалшадые эд бараагаар хангалга эрид һайжаруулаа.

Һаяхан Бурмонкоопсоюзай правлени ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитет майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргаба.

Абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхэ ябадалые хангаһан Заиграйн аймпотребсоюзай Верхне-Талецка сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Белых, энэ сельпогой № 4 магазинай продавец нүхэр Овчинников, автобазын шофёрнууд нүхэд Ширяев, Климов гэгшэд республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ. Бурмонкоопсоюзай правлениин ба профсоюзай обкомой хүндэлэлэй грамотаар хамта 19 сельпонуудай ба магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаа.

Бурмонкоопсоюзай автобазын коллектив аймпотребсоюзуудта, эд бараа шэрэлгээр урдань барижа байһан дамжуулгынгаа Улаан тугые энэ мүрысөөндэ дахинаа барижа үлэбэ. Гадна, стахановецуудыень шагналгада 3500 түхэриг мүнгэн үгтөө.

Д. Колмаков.

Комсомолецууд түрүү зэргэдэ

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй цехүүдэй комсомольско-залуушуулай бригаданууд Майн 1-нэй һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябажа ерэбэ.

Паровозо-механическа цехын комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуул абаһан уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэхын тула апрель һара соо эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилөө. Комсомольско организациин секретарь нүхэр М. Агафонова комсомолецууд хоорондын мүрысөөе тон шадамараар хүтэлбэрилөө.

Тиин, цехын комсомолецууд абаһан уялгаяа болзорһоонь урид амжалтатайгаар дүүргэбэ. Залуу стахановецууд шлифовщик Ребриков, токарь Кравцов, слесарь Козодой ба бусад һарынгаа даалгабаринуудые 300 процент хүрэтэр дүүргэжэ, коллективэйнгээ дунда хүндэтэй, эдэбхитэй комсомолецууд болонхой.

Б. Цыремпилов.

Һара хахадай нормонуудые дүүргээ

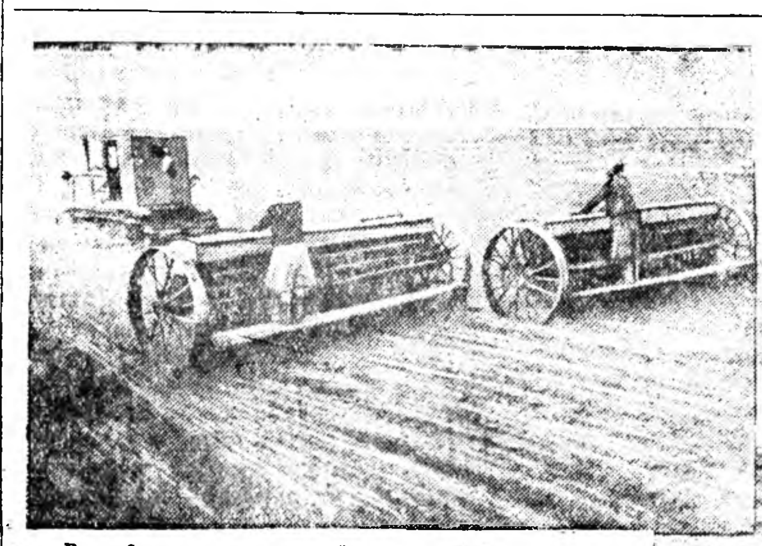
Селенгинскэ пароходствын техническэ участогай уһанзамайхид майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, навигацида бэлэдхэлөө болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Навигациин эхилхэлээр ашаглалгада оруулагдаха ёһотой складууд болон гэрнүүдэй барилганууд һайн шанартайгаар дүүргэгдээ. Бригадир нүхэр Малыгинай хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада стахановска вахтада жагсаад, халаан бүхэнэй нормо 125 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Л. Родзевич.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Улаан Табангууд» колхоздо шэнэнисэ тарилга, «Улаан Субуктэ» колхоздо (Кяхта) намарай пар хахалалга харуулагдана.

М. Минеевэй фото.

Республикын колхозуудай полинууд дээгүүр хабарай полевой хүдэлмэринүүд үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна.

Колхозно полинуудһаа мэдээсэлнүүд

БИЧУРА. Ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэдөө үндэр ургаса хураахын түлөө бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө үүсхэһэн энэ аймагай түрүү колхозууд тарилгаа хэжэ эхилбэ. Диилэнхи газараа һайнаар бэлэдхэһэн Дзержинскиин, Бага-Куналейн сельсоведэй Ворошиловай, мүн Логовскиин нэрэмжэтэ колхозууд шэнисэ тарижа эхилһээр 2—3 хоноbо.

Бага-Куналейн МТС-тэ харьяата колхозуудай хахадһаа олонинь тарижа эхилээ.

* * *

ХЭЖЭНГЭ. Аймагай түрүү колхозууд борнойлго, культиваци хэхэтээ нэгэн доро, газараа хахалжа байна.

«Комсомол» колхозой таряанажалай нэгэдэхи бригада түрүүшын үдэр 17 гектар газар хахалаа. Плугшан Б. Батуев илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Бригадын гэшүүд сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэнэ. Үдэшэндөө улаан булангаа орожо, радио шагнадаг, шатар, даам табидаг байна.

* * *

МУХАРШЭБЭР. Полевой хүдэлмэринүүдтэ эмхитэйгээр ороһон Калининай нэрэмжэтэ колхоз апрелиин 25-да эртын ороохото культурануудые тарижа эхилээ. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр 40 гектар тарилга хэгдэһэн байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Хоёр үлүүтэй нормо

ЛЕНИНГРАД, апрелиин 27. (ТАСС). ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Майн 1-нэй уряанууд Ленинградай предприятинууд дээрэ ехэ баярай оршон байдалда угтагдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ «Красный выборжец» заводой 1-дэхи цехын шудхалаашадай бригаданууд үнгэтэ металл хайлуулгын технологиие улам нарижуулан һайжаруулха оролдолго гарган, өөһэдынгөө халаанай даабаринуудые 60—80 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ. Эдэ шудхалаашад ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряануудаар зоригжон, үсэгэлдэр бүри ехэ эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ эхилээ. Нүхэр Лягинай бригада рекордно хайлуулга түйлажа, халаанайнгаа даабариие 230 процент дүүргэһэн байна.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академидэ

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академидэ малажалай секциин 32-дохи пленум Москвада болоо. Хүдөө ажахын наукын элитэ түлөөлэгшэд—Академиин бодото гэшүүд, научна-шэнжэлэлгын ба һуралсалай институдуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын, совхозуудай, эдеэ хоолой ба мяха һүнэй промышленностиин министерствонүүдэй түлөөлэгшэд байлсаба.

«Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй (1949—1951 онуудта) түсэб» гэһэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1949 оной апрелиин 18-най тогтоолые дүүргэлгын ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол ба хүдөө ажахын наукын зорилгонууд тухай элидхэлые академик Е. Ф. Лискун хэбэ.

Тус пленум хэдэн үдэр үргэлжэлөө.

„Экстра" гэжэ житомирска тоһон

ЖИТОМИР, апрелиин 24. (ТАСС). Үнгэрһэн жэлдэ Андрушевска тоһоной заводой мастер Полина Остапова үнэтэ үүсхэл гаргаа. Тэрэ хадаа Украинада түрүүлэн эрхим шанарай тоһо гаргажа эхилбэ. Энэ стахановка-новатор 9 һарын турша дотор гансахан «Экстра» сортын тоһо бэлэдхэжэ байна. П. Остаповагай бригада бэлэдхэлэй пунктнуудһаа үглөөгүүр эртэ — продуктнуудай шэнэ шанараа гээгээгүй байхада һү сүсэгы абадаг. Тиимэһээ тоһо ехээр гарадаг ба тэрэнэй шанарынь һайн байдаг.

П. Остаповагай үүсхэлые областиин тоһоной заводуудай бүхы коллективүүд дэмжээ. Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, тоһо үйлэдбэрилэгшэд ажалай ехэ амжалтануудые түйлана.

Хүдөөгэй барилдаашадай Бүхэсоюзна конкурс

Тосхонуудта, районно центрнүүдтэ, областьнууд, хизаарнууд ба автономно республикануудта хүдөөгэй барилдаашадай Бүхэсоюзна конкурсын мүрысөөнүүд хаа хаанагүй ехэ амжалтатайгаар боложо үнгэрөө. Хэдэн арбаад мянган колхознигууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд тэдээндэ хабаадаа.

Мүнөө союзна республикануудта барилдаанууд дүүрүүтэй байна. Хүдөөгэй барилдаашадай Бүхэсоюзна конкурсын матч майн 9—11-дэ Харьковта болохонь. Эндэ союзна республикануудай командანууд уулзаха.

Политическэ удхашанартай хэрэгые сэгнэнэгүй

Олониитын дунда агитационно-политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ большевистскэ хэблэлэй туйлай ехэ удхашанартайнь мэдээжэ. Гэбэшье, ВКП(б)-гэй Курумканай айком ба аймсоведэй гүйсэдком газетэ тараалгада ёһо тэдыгээр хандажа, энэ хэрэгые эмхидхэнэгүй. Иимэһээ тус аймаг соо газетэнүүд тон үсөөн захигдаһан, тиин политическэ хүдэлмэридэ багаар хэрэглэгдэдэг байна. «Бурят-Монголой Үнэн» газетые 450 хэһэг тарааха байһан аад, һүүлэй мэдээгээр оройдоол 266 хэһэг тарааһан, мүн «Б. М. Правда» ба аймагай газетэ тарааха лимидүүдые хүсэд дүүргээдүй байна. Тиихэдэ аймагай олохон колхозууд, эмхи зургаанууд, бригаданууд газетэнүүдые тон үсөөнөөр захиһан гү, али оройдоошье захяагүй байха юм. Жэшээлбэл, Барханай сомоной Молотовой ба Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнүүд апрель һарада «Б. М. Үнэн» газетэ 2 хэһэг ба аймагай газетэ 4 хэһэг захиһан байна. Мүн Мүргэнэй сомоной «Зориг» колхоз миил 5 хэһэг «Б. М. Үнэн» газетэ ба 7 хэһэг аймагайнгаа газетэ захинхай. Тус сомоной Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель 18 хэһэг «Б. М. Үнэн» газетэ, 3 хэһэг агитаторай блокнот абана. Дурсагдагша колхозуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар табигданхай. Тэндэ малай үбэлжэлгые тон муугаар үнгэргэжэ байна. Малай тэжээл дутуугаар бэлдэжэ абаһан дээрэһээ малнуудайнь хорохо ушар үзэгдэнэ.

Гадна, аймагай хэдэн олон эмхи зургаанууд «Б. М. Үнэн» газетэ захидаггүй. Тэрэ тоодо аймгүйсэдком, прокуратура, арадай сүүд, хүдөө ажахын таһаг, культурно-гэгээрэлэй таһаг, аймпотребсоюз, банк ба бусад оролсоно. Бэшэ эмхи зургаануудһаа оройдоо 15 хүн «Б. М. Үнэн» газетые абадаг байна.

Баргажанай МТС-тэ (директорынь Казанцев) ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар табигданхай. Энэ МТС-эй бригаданууд газетэ, журналнуудые абадаггүй байна.

Газетэ, журналнууд захигшадтань саг болзортоо хүргэгдэнэгүй. Хэлхеэ холбооной аймагай конторһоо газетэнүүд отделенинүүдтэ ерээд, бүхэли һараар хэбтэдэг. Колхозой правлениин түрүүлэгшэнэр газетэ асаржа тарааха хүниие томилдоггүй, харин ерэһэн ошоһон хүнөөр захихадань, тэдэнь асардаггүй байха юм.

Ушар нимэһээ ВКП(б)-гэй айком болбол «Бурят-Монголой Үнэн» ба «Курумканай колхозник» газетэнүүдые тараалга эрид һайжаруулха бодото хэмжээ дары абаха ёһотой.

Д. Дондупов.

Баргажанай МТС-эй, Социалистическэ Ажалай Герой Шоймпол Бадмаевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада недондо жэлэйнгээ түсэбые 134,4 процент дүүргэһэн, элдүүрилһэн 300 гектарһаа га бүриин 14 центнер ургаса абаһан байна.

Бригада мүнөө жэлдэ 300 гектар талмайһаа га бүриин 20 центнер ургаса хуряаха уялга абаа. Энэ МТС-тэ «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курс» шудалалгын кружок хүдэлмэрилдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ш. Бадмаев ээлжээтэ семинартаа бэлэдхэжэ байна.

М. Миневэй фото.

Культурно-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана

Хориин аймагай «III Интернационал» колхозой партийна эхин организаци хабарай тарилга эхилхэһээ бүри урид таряанажал дээрэ колхознигуудые политическэ болон культурна талаар хангаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа. Колхозой таряалангай талмай дээрэ 14 агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр үдэр бүри колхознигуудай дунда хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Жэшээнь, «Хабарай тарилгын ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол», «Таряанажалай үндэр культурын түлөө тэмсэлэй удхашанар», «Полевой бригаданuудые бэхижүүлгэ», г. м. темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө.

Полевой стануудта улаан булан, библиотекэ болон культинвентарьнууд эмхидхэгдэнхэй. Мүн радиоприемник толхогдоотой, газетэнүүдээр хангагданхай. Бригадын хүдэлмэришэд болон трактористнууд сүлөөтэй сагтаа газетэ, журналнуудые уншадаг юм. «Бурят-Монголой Үнэн», «Бурят-Монгольская Правда», центральна газетэнүүд болон журналнууд ба аймагай газетэ олоор абадаг. Ханын газетэ 10 үдэртэ 1 дахин, дайшалхы хуудаһанууд табан хоногтоо 2 дахин гаргагдана. Колхознигуудай дунда социалистическэ уялганууд баталагданхай. Мүрысөөнэй дүнгүүд показателиин доска дээрэ үдэр бүри бэшэгдэнэ. Колхозой правлени ба парторганизаци дамжуулгын улаан туг бии болгоо. Мүн «Эрхим тракторист», «Эрхим газархахалагша», «Эрхим сеялщик», «Эрхим борнойшон» гэжэ түрүүшүүлдэ барюулагдаха тугууд эмхидхэгдэнхэй байна. Колхознигууд хабарайнгаа тарилга дээрэ эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэд.

Ц. Ринчинов, колхозой парторганизациин секретарь.

Комсомолецуудай үүсхэл

Тимлюйскэ заводой комсомольско организациин (секретаринь нүхэр Каргополова) комсомолецууд Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадые шефтээ абаа. Комсомолецууд трактористнуудай хүдэлмэрилэнь туһална. Тэдэнэр болбол сүлөөтэй сагтаа уншаха газетэ, журнал, номуудаар трактористнуудые хангаа. Трактористнуудта газетэ ном уншадаг ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, мүн дайшалхы хуудаһануудые гаргадаг юм. Уранһайханай самодеятельностиин коллектив болбол тарилгын үедэ полевой стануud дээрэ концертнүүдые табихаяа бэлэдхэжэ байна.

А. Рыжков.

Дүн гаргалгын заняти үнгэргэгдэбэ

Удын модо урадхалгын конторын партийна организаци кружогуудай һуралсалай дүн гаргалгын занятинуудые үнгэргэбэ.

Кружогые коммунист Петр Иванович Малыгин хүтэлбэрилнэ. «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курс» шудалдаг кружогто 8 коммунистнар һураһан байна.

Дүнлэхэ заняти дээрэ кружогой бүхы һурагшад программна материалаа хүсэд һайнаар шудалһанаа харуулба. Илангаяа коммунистнууд И. Морозов, И. Брылев, П. Павлов ба бусад һайн һураһанаараа илгараа.

Нүхэр Сталинай биографие шудалдаг кружогой һурагшадһаа коммунистнууд Ж. Рахимов, Г. Мурзин гэгшэд һуралсалаа эрхим һайнаар дүүргэбэ.

Кружогуудай хүдэлмэриие хүсэд хангалтатайда тоологдоо. Мүн тэдэнэй дутагдалнуудыень элирүүлһэн ба эдэ дутуунуудаа усадхаха замыень заажа үгэһэн байна.

Эдэ дутагдалнуудаа усадхахын зорилготойгоор парторганизаци болбол мүнөөнэй оршон байдал тухай информаци недели бүри нэгэ дахин үнгэргэхөөр хараалаа.

А. Афанасьев.

ЭРХИМ КРУЖОК

1950 ондо Кяхтын аймагай элүүрые хамгаалгын таһагта Сталинай биографиие шудалдаг кружок эмхидхэгдээ. Кружогой занятиие комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Димов үнгэргэнэ. Кружогто 14 комсомолецууд хабаадана. Мүнөө тус кружок программна материалаа шудалжа дүүргээд, үзэһэнөө дабтажа байна.

В. Жигмитов.

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай граждаанинууд, гүрэнэй, ниитын организацинууд ба хилын саанахи элдэб нюурнүүдһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ *олон тоото амаршалганууд ороһон* байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы вүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Белорусска гүрэнэй физиотерапиин, нейрохирургиин ба невралгиин научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Сталинградска областиин Ново-Киевскэ МТС-эй хүдэлмэришэд, тракторна бригадануудай трактористнууд, комбайнернууд, механигууд ба албахаагшадай коллектив;

Бурят-Монголой АССР-эй Чикойско МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Краснодарска хизаарай Лавинска үрэжэмэсэй совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Ужгородско музыкальна училищиин студентнүүд, багшанар ба захиргаанай ажахын хүдэлмэрилэгшэд;

Пензенскэ областиин Больше-Лукинска пенько-заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Таганрогско горпромкомбинадай суурга ба түлхюурнүүдые хэхэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Барнаульска мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшад, инженернүүд ба технигүүдэй коллектив;

Калининска трестын Сонковско улһанай заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженернүүд ба технигүүдэй коллектив;

«Главпищемаш» гэжэ Ростовско машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Хойто түмэр замай Вологдагай паровозно депогой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Эстонско ССР-эй Харьюма уездын «Будущее» гэжэ колхозой колхознигууд;

Эстонско ССР-эй Вирума уездын «Прогресс» гэжэ колхозой гэшүүдэй суглаан;

Саратовска областиин Урицкэ гослесопитомнигэй хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Горькиин нэрэмжэтэ Днепропетровско ород драматическа театрын коллектив;

Гомельско областиин «Красный Октябрь» гэжэ Речицкэ текстильно-трикотажна артелиин хүдэлмэришэдэй коллектив;

«Большевицька зброя» гэжэ Сумска областной газетын редакциин ба хэблэлэй коллектив;

ВКП(б)-гэй Куйбышевска обкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан;

Пензенскэ областиин «Организатор» гэжэ гахай үсхэбэрилхэ совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшад, мэргэжэлтэд;

Тамбовско областиин Никифоровско районой «Приволье» колхозой колхознигууд;

Николаевска областиин ажалшадай депутадуудай Очаковска райсоведэй гүйсэдком;

Сталинградска областиин Иловатска районой, Курнаевска МТС-эй трактористнууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Краснодарска хизаарай Северскэ районой хүдэлмэришэд, инженернууд ба технигүүд, гүрэнэй эмхи зургаануудай профсоюзай гэшүүдэй суглаан;

Ленинград городой «Ленинградска худалдаа наймаанай гэр» гэжэ Универмагай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Гүрэнэй Даугавпилоска ород драмын театрын коллектив;

Рига городой «Сарканайс Сирпис» фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженернүүд ба технигүүдэй коллектив;

Новосибирскэ областиин Доволенско районой «Победа» колхозой колхознигууд;

Физическэ культурын Сталинградска областной техникумэй һурагшад ба багшанарай коллектив;

Кривой Рог городой хүүгэдэй №… дай үхибүүд ба хүмүүжүүлэгш… коллектив;

Армавир городой хүүгэдэй № 1… дай үхибүүд ба сотруднигуудай кол… тив;

Новосибирск городой «Октябрь» … цементнэ заводой хүүгэдэй садай … бүүд ба сотруднигууд;

Молодечненскэ областиин Яхимо… ненскэ совхозой хүдэлмэришэд ба … хаагшадай коллектив;

Сталинградска областиин Улаан ту… МТС-эй тракторна курсын курсантнууд;

Сталинградска областиин Вязов… районой Горькиин нэрэмжэтэ хүдөө а… хын артелиин гэшүүдэй суглаан;

Ростовско областиин Кашарска ра… ной «Красная Гвардия» колхозой ко… хознигууд;

Сталинградска түмэр замай Арче… ска отделениин түмэрзамайхидай колл… тив;

Урда замай Лазовая гэжэ центра… электрическэ станциин хүдэлмэри… инженерно-техническэ хүдэлмэрилэг… ба албахаагшадай коллектив;

Закарпатска областиин Ужгоро… округой Кировэй нэрэмжэтэ колхо… колхознигууд;

Шахтинска һүнэй заводой хүдэлмэри… шэд ба албахаагшадай коллектив;

Запорожья городой областной те… рафын хүдэлмэришэд, инженерно-тех… ческэ хүдэлмэрилэгшэд ба албах… шад;

Латвийска ССР-эй Даугавпилс гор… дой комсомолецууд ба залуушуулай су… лаан;

Краснодарска хизаарай Кущевска ра… оной, «Третья пятилетка» колхозой ко… хознигууд;

Воронежско областиин Хлевенскэ ра… оной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ко… хознигууд;

Ворошиловградска областиин Лоз… Александровска райпотребсоюзай заг… конторын хүдэлмэришэд ба албахаа… дай коллектив;

Ворошиловградска областиин Бел… луцка сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй кол… лектив;

«Югозаготзерно» гэжэ Кущевска … ваторай хүдэлмэришэд ба албахаа… дай коллектив;

Новосибирскэ геодезическэ институ… научна хүдэлмэрилэгшэд, студентнү… хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Новосибирскэ областиин Весело… районой Ирбизинскэ тоһоной заводой … дэлмэришэд ба албахаагшадай колл… тив;

Минскэ финансова техникумэй баг… нар ба һурагшад;

Кировград городой медицинскэ хүд… мэрилэгшэдэй коллектив;

Харьковска областиин Лазовско ра… ной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой … хознигууд;

Харьковска областиин Змиевскэ ра… ной, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхо… колхознигууд;

Тамбовско областиин Ламска райо… Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой … хознигууд;

Молдавска ССР-эй Вертюжанска ра… ной медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй … лектив;

Новороссийск городой «Октябрь» … цементнэ заводой хүдэлмэришэд ба … бахаагшадай коллектив;

Алтайска хизаарай Каменска ра… «Труд» гэжэ колхозой колхознигууд;

Ростовско областиин Веселовскэ ра… ной «Совместный труд» гэжэ хүдөө а… хын артелиин колхознигууд;

Бурят-Монголой АССР-эй Зэдын а… магай Карл Марксын нэрэмжэтэ колх… зой колхознигууд;

Азербайджанска АССР-эй Саль… районой прокуратура ба сүүдэй … дэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Радиоинформациин Архангельска об… *ластной комитедэй* хүдэлмэрилэгш… коллектив;

Ленинградай Дзержинскэ районой ст… ловонуудай трестын хүдэлмэрилэгш… коллектив;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ПАРТИЙНА ҺУРАЛСАЛАЙ ШАНАРЫЕ БҮРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

☆ ☆

Н. МИРОНОВ, ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациин секторые даагша.

☆ ☆ ☆

Манай республикын хэдэн мянган коммунистнууд ба партийнабэшэ большевигууд политһургуулинуудта, кружогуудта һуража ба өөһэдөө бэеэ даагаад идейно-теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлнэ.

Олон кружогууд ВКП(б)-гэй түүхэ, тэрэшэлэн В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудые нёдондо жэлдэ шудалжа эхилһэн аад, мүнөө дүүргэхэ дүхэжэ байна.

Энэ жэлэй эхиндэ эмхидхэгдэһэн политһургуулинууд 6—7 темэ, мүн «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курс» шудалагшад 7 бүлэгыень мүнөө дүүргэжэ гараха хүсэд аргатай.

Жэшээнь, Байкало-Кударын аймагтахи политһургуулинууд ба кружогууд барандаа шахуу һуралсалайнгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тэдэ һургуулинууд, кружогуудта программаяа хэр зэргээр шудалжа байһанай дүн гаргаха занятинууд хэглэнэ. Энэ хадаа олоһон эрдэмээ бүхөөр хадуулгадань коммунистнуудта туһалдаг байха юм. Дүн гаргаха занятинуудай үрэнүүд тухай штатнабэшэ пропагандистнуудай семинарнууд дээрэ хэлсэгдэдэг.

Һуралсалай жэлэй эсэс хүрэтэр багахан саг үлөөд байна. Тиимэһээ, политһургуули ба кружок бүхэндэ һуралсалай хэрэг ямараар ябажа байһые, бэеэ даагаад һурагшадай хэрзэргээр шудалжа байһые шалгаха гэшэ шухала зэрилго болонхой. Гэбэшье, һуралсалайнгаа программа дүүргэһэн дары занятияа болиулжа болохогүй. Политһургуули ба кружок бүхэнэй энэ жэлдэ үзэхэ материалтайнь тааруулан, заняти дүүргэхэ болзор тодорхойлхо хэрэгтэй. Энээндэ хайша хэрэгээр, ёһо тэдысэ хандаха бэшэ, харин политһургуули бүхэнэй услови ба арга боломжые тус тустань хараадаа абаха шухала. Тиихэдээ һуралсалай темпые гэнтэ түргэдхэжэ болохогүй. Гэхэ зуура, ВКП(б)-гэй Хориин айком программна материалаа гарангүй үнгэргэһэн сагаа хүсэлдүүлхэ, хожомдоһон политһургуулинууд ба кружогуудта недели соо 2 дахин дүрбэ-дүрбэн часай заняти хэхэ гэжэ тогтооһон байгаа. Иимэ ябадал һуралсалай шанарые доошонь оруулха байна.

Шудалһан материалаа политһургуулинууд ба кружогуудай һурагшадай дабтаха, батаар ойлгохо ябадалдань анхарал табиха шухала. Һуралсалайнгаа түсэбые дүүргээд, дүн гаргалгын 2 — 3 хөөрэлдөө хэхэ хэрэгтэй. Һурагшадта туһаламжа болгон, консультацинууд ба обзорно лекцинүүдые хэдэг һаа бүришье һайн бэлэй. Пропагандистнууд хадаа һурагшадаа һайн мэдэхэ, хэндэ ямар темээр туһалхаб, хэнтэй нэмэлтэ заняти хэхэб гэжэ гүйсэд мэдэхэ уялгатай. Программна материалаа гүнзэгыгөөр ойлгохо хэрэгтэ гол анхарал табиха, коммунистнуудай политическэ һуралсалай үндэр дээдэ шанар хангаха шухала.

Большевизмын түүхэ ба теориие гүнзэгыгөөр шудалжа, хүдэлмэридөө дайшалхы хүтэлбэри болгохо ба партиин табиһан зорилгонуудые өөһэдөө шиидхэхэһээ гадна, мүн энэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхыень өөрынгөө гэшүүдһээ манай парти эридэг.

Партийна һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэжэ, политһургуулинууд ба кружогуудай дүн гаргаха занятинуудые, мүн бэеэ даагаад һурагшадтай хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдые идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ партийна организацинуудай хүндэтэ хэрэг мүн. Зарим аймагуудта энэ зорилгые большевистскээр дүүргэжэ эхилээ. Жэшээнь, ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомдо пропагандистнуудай зүблөөн боложо, политһургуулинуудай ба кружогуудай хүдэлмэри тухай, дүн гаргаха хөөрэлдөөнүүдэй методика тухай хэлсэгдээ. Тэрэшэлэн консультантнуудай ба бэеэ даагаад һурагшадай зүблөөнүүдые хэхэ гэжэ хараалагдаба. Һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ тухай асуудал Мухаршэбэрэй аймагай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай ба штатнабэшэ пропагандистнуудай кустовой зүблөөн дээрэ зүбшэгдэһэн байна.

Дүн гаргаха занятинуудай, теоретическэ хөөрэлдөөнүүдэй зорилгонь юуб гэхэдэ, политһургуулиин ба кружогой һурагшад бүхэн али зэргээр хүдэлмэрилөөб, программна материалаа тэдэнэр хэр гүнзэгыгөөр ба һайнаар ойлгооб, бэеэ даагаад һурагшад хэр һайнаар номоо үзэнэб, марксистско-ленинскэ теориие хэр гүнзэгыгөөр шудалнаб гэжэ шалгаха ябадал болоно. Тиимэһээ эдэ занятинууд, хөөрэлдөөнүүд хадаа политһургуулиин ба кружогой хүтэлбэрилэгшын, консультантын хүдэлмэриин шалгалта, хүндэтэ уялгадаа тэдэнэй хэр зэргэ харюусалгатайгаар хандаһанай шалгалта болохо байна.

Дүн гаргаха хөөрэлдөөндэ бэлдэхэдээ, үзэһэн материалаарнь асуудалнуудые зохёогоод, тэдэнээ политһургуулинуудай ба кружогуудай һурагшадта эртэнһээ үгэдэг ушарнууд энээнһээ урагша хаа яа гарадаг байгаа. Энэнь тон буруу. Яахадааб гэхэдэ, материалаа гүнзэгыгөөр үзэнгүй, юрэл сээжэлдэхэ ябадалда хүргэхэ ба партийна һуралсалай идейнэ хэмжээе доошонь оруулха байна.

Кабанскын аймагай Тимлюйскэ МТС-эй парторганизациин дэргэдэхи политһургуулида дүнлэхэ заняти болобо. Тус һургуулиин һурагшад программынгаа 7 темэ үзэжэ дүүргээ. Гэбэшье, 15 һурагшадай 11-нь —материалаа ойлгоо, 4-ниинь — материалаа һайса ойлгоогүй байба. 4 нүхэд ойлгоогүй материалнуудаа ерэхэ жэлдэ дахин үзэхэ зэргэтэй.

Партийна һуралсалай жэлые дүүргэлгэдэ һайтар бэлэдхэхэ ба идейнэ дээдэ хэмжээндэ дүүргэхэ гээшэ мүнөө үедэ партийна организацинуудай бэелүүлхэ шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

1950 оной 1-дэхи квартал соо республикын аймагуудай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан туг үгэхэ тухай асуудалые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум һаядаа хаража үзэбэ. Малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, малай үбэлжэлгэ өмхидхэхэ, энэ жэлдэ абтаһан залуу малые бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ ба малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха уялгануудаа дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ Кяхтын аймагай колхозууд һайн амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглэбэ. Тус аймагта ниитын малай тоо толгойнь: өбэртэ бодо мал—4,5 процентээр, хони ба ямаад—9,4 процентээр, гахай—13,7 процентээр ургаа. Абтаһан унагад бултадаа түлжүүлэгдөө. Мяха тушааха квартальна түсэб—122,9 процент, һү—144,7 процент дүүргэгдэ.

Верховно Соведэй Президиум болбол дамжуулгын Улаан тугые Кяхтын райондо үлөөхэ гэжэ шиидхээ.

Кабанскын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Т. С. Шишмаковой элидхэл өнэ заседани дээрэ соносогдобо. Тус комисси хүдөө ажахын шухала кампанинуудые үнгэргэлгэдэнь аймагай Соведэй хүдэлмэридэ һулаар туһална, хүдөө ажахын артелиин Уставые зүришэһэн хэдэ хэдэн баримтануудай хажуугаарнь гарана. Гэхэтэй хамта, Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдком тус комиссиин хүдэлмэри өмхидхэхэ хэрэгтэ анхарал багаар табина.

Верховно Соведэй Президиум хадаа МТС-үүд, колхозуудай, мүн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба хүдөөгэй колхозно барилгануудай таһагуудай хүдэлмэри шалгаха, хүдөө ажахын зарим һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ нэмэлт резервнүүдые өлирүүлхэ, аймагай партийна ба советскэ органуудай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгаха, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй комиссиин ажалда хабаадуулхыень комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Шишмаковта дурадхаба.

Верховно Соведэй Президиум хадаа ажалшадай мэдүүлгэнүүд ба гомодолнуудые хаража үзэлгэ тухай республикын гэгээрэлэй Министр нүхэр Г. П. Цыганковой өлидхэл соносоод, өнэ хүдэлмэри гэгээрэлэй Министерстводэ, тэрэнэй нютагай организацинуудта хангалтагүй байна гэжэ тэмдэглэ… 1949 ондо ороһон 600 мэдүүлгэнүүд ба гомодолнуудай 30 процентнь 1—3 һара соо харагдаатиин Правительствын тогтооһон болзор өбдэгдөһэн байна. 1950 ондо ороһон 164 мэдүүлгэнүүд ба гомодолнуудай 37 процентнь болзор соогоо харагдаагүй.

Организацинууд ба нюурнууд тухай гомодожо граждаанинуудай бэшэһэн мэдүүлгэнүүдые тэдэ организацинуудта ба нюурнуудтань заримдаа эльгээдэг байгаа. Иимэ ехэ дутагдалнууд юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, гэгээрэлэй Министр нүхэр Цыганков ажалшадай мэдүүлгэнүүд ба гомодолнуудта харюусалгагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандаһан байна.

Верховно Соведэй Президиум хадаа гэгээрэлэй Министерстводэ ба городской болон аймагуудтахи арадай гэгээрэлэй таһагуудта ороһон мэдүүлгэнүүд, гомодолнуудые хаража үзэлгээ 1950 оной июниин 1 хүрэтэр гүримшуулхыень гэгээрэлэй Министерстводэ дурадхаба.

...хозникгууд ба колхозницануудМТС-үүдэй, совхозуудай эрэгтэй ба эмэгтэй худэлмэришэд, ...дөө ажахын мэргэжэлтэд! Колхозууд болон совхозуудай тарилгын бүхы талмай дээрэ ...эр ургаса абалга туйлагты! Хүдөө ажахын түрүү наукын туйлалтануудые бодото хэрэг ...рэ үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгты! Газартаряалангай ба малажалай түрүүшүүлэй зэргэнүүдые арбидхагты!

1950 оной Майн 1-дэ зорюулагдаhан, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряануудhаа.

* * *

Манай бригада үндэр ургасын түлөө иимээр тэмсэдэг

(Заиграйн аймагай „Улаан-Эрхирик" колхозой таряанажалай бригадын бригадир Ж. МУНКУЕВАЙ хөөрэhэнhөө)

...оhоо урда тээ манай таряанажалай бригада абаhан участогууд дээрэhээ таряанай, ...ногоонойшье тон бага ургаса хуряагдаа. Тиимэhээ, манай бригадынхид ургаса ху... заатагүй дээшэлүүлхэ гэhэн зорилго ... Би hаяхан бригадир болоод, дүй дүршэ... байhан хадаа агрономуудта саг үргэлжэ ..., тэдэнhээ тодо hонор заабари абадаг hэм. ...инай агрономууд бидэнэр колхозникгуудта ...агууехэ эрдэмтэ Мичуринай hургаалые гүн... ойлгуулжа үгэдэг байна.

...ондо манай бригада үндэр ... участогhаа га бүриин 29 ..., тиихэдэ ондоо участо... түсэбөөр хараалагдаhан- ... hураггүй ехэ таряа ... Тэрэнэй түлөө бригадын ... ССР Союзай Верховно ... Президиумэй Указаар ... болон медальнуудаар ...hан байна. Би өөрөө ... Улаан тугай орденоор ...даа hэм.

...гшэ жэлдэ хабарай тарил... ...ые 110 процент дүүргэ... байнабди. Агротехническэ ...уудай нарин нигтаар са... ...й ашаар, 218 гектарhаа ... 14,12 центнер, 61 гек... га бүриин 30 центнер шэ... хуряагдаа. Мүн овёсой бү...айhаа га бүриин 11,3 цент...аса хуряагдаhан байна.

...ургаса хуряахын тулада ...н тухайгаа тобшоор хэлэжэ үгэхые хүсэнэб.

... ХАХАЛАЛГА БА ТЭРЭНЭЙ СААШАНХИ ЭЛДҮҮРИЛГЭ ТУХАЙ

...эндэхи эрхэ байдалда апрель гү, али май ...алагдаhан эртын пар гээшэ үндэр ургасын ...и үндэhэ hуури болодог. Бидэнэр пар ха...е шадаалhаа эртын болзорнуудта, гүнзэгы...эргэхые хүсэдэгбди. Гүнзэгыгөөр хахалагда... хадаа полинууд дээрэ буртаг үбhэнүүдые ...гдэ шухала нүхэсэл болодог.

...эр имагтал хахалалгаар хизаарлаад, па...л орхидоггүй, харин тэрэнэй хойноhоо агро...скэ заабарнуудай ёhоор харууhалдаг зан...ди. Түрүүшын хахалалгын hүүлээр тэрэ да...е борнойлжо, hүүлээрнь 12—16 хоногой ...д байхада, зиг-заг борнойгоор хоёр удаа ... хүндэлөөшэнь борнойлдогбди. Энэ ...зарай хүрьhэндэ шииг нойто баридаг, тэрэ...мбагар байлгадаг, мүн буртаг үбhэ үгы ...а олгодог байха юм.

...хахалагдаhан пар дээрэ дурсагдагша хэм...үүлгануудые үнгэргэhөөр 12—15 хоноод бай... буртаг үбhэн ургажа эхилдэг юм. Тиимэ ха...0—12 сантиметр гүнзэгыгөөр культиваци хэдэг ...и. Гадна, культиваторай хойноhоо зиг-заг ... шагтагалагдадаг, хэрбээ культиваторай ...бригадада байгаа hаань, лущени хэгдэдэг.

...й удаадахи элдүүрилгые июниин тэн багта ...хөөр болодог юм. Тиихэдэнь хоёрдохёо ха...ди. Тэрэнэй hүүлээр хоёр удаа хүндэлэн бор...додог.

...й бригадынхид парые гурба удаа хахалхын ..., буртаг үбhэтэй болоhон участогууд дээрэ ...го хээд хизаарладаг байха юм.

2. САhА ТОГТООЛГО

...тогтоохо хаалтануудые зун ба намарай үедэ ...илдэгбди. Саhанай орохотой хамта, тэдэнээ ...д дээгүүр гаргажа, бэе бэеhээнь 8—10 сан...забhартайгаар хэрээhэлүүлжэ табидаг бай... Эдэ хаалтанууд үбэлэй турша соо 2—3 удаа ...жэ ондо ондоо тээ табигдадаг юм.

... тошон халяажа, полинууд дээгүүрээ та...ди. Тиихын тулада намартаа hубаг канава...олон бороозтанууд бэлэдхэгдэдэг.

... НЮТАГАЙ ҮТЭГЖҮҮЛГЭНҮҮДЫЕ ХЭРЭГЛЭХЭ ТУШАА

...й бригада наг шэбхэ, шубуунай аргал, үнэ... суглуулжа, тэдэниие зүбөөр хэрэглэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдодог. Тиин нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулжа, хабар болотор нарин нигтаар хадагалдагбди. Үнэhэн ба шубуунай аргал саhа уhанай орохогүй хуурай газарта байлгагдадаг.

Наг шэбхээ поли дээрэ зөөжэ, 120—170 ашаануудаар обоолдогбди. Хэрбээ наг шэбхые бага багаар обоолоо hаа хатажа, шанараа муудахаhаа гадна, поли дээрэ буртаг үбhэ ургуулха хүрэнгэ болодог байха юм.

Ехэнүүдээр обоолhон наг шэбхээ апрель соо халаадаг байнабди. Энэ хүдэлмэриие үнгэргэхэдөө обоолhон наг шэбхээ гурбан тээhээнь малтажа нүхэлөөд гэрээн руу улайтар халаагдаhан шулуунуудые хаяад, дээрэhээнь шиигтэй наг шэбхэ ба уhа адхадагбди. Тиихэдэ обоотой бүхы шэбхэ халажа, буртаг үбhэнүүд үгы хэгдэдэг юм.

4. ҮРhЭ БЭЛЭДХЭХЭ ТУХАЙ

Үндэр ургаса хуряахын тулада үрhөө тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Манай бригадын гэшүүд үрhэнэй таряае сортировкоор хоёр удаа, тэрэнэй hүүлээр триерээр хоёр удаа сэбэрлэдэг. Үрhые хуурай хороор угаадагбди. Мүн 7 хоногой турша соо яровизаци хэгдэдэг.

Иимээр бэлэдхэhэн үрhэ тариhанай удаа 4—5 хоноод жэгдэхэнээр ургажа эхилдэг юм. Бидэнэр «лютесценс 062» ба «фильгия» гэжэ шэниисын хоёр сортые хэрэглэдэгбди. «Фильгия» сорт хадаа шииг нойто ехээр хэрэглэдэг байна. Тиимэ хадань тэрэнэй ургажа байха үедэ уhалха хэрэгтэй.

5. ХҮРЬhЫЕ ХАБАР ЭЛДҮҮРИЛХЭ БА ТАРИЛГА ХЭХЭ ТУХАЙ

Эртэ хабар байхада газарай хүрьhэндэ шииг нойто элбэгээр барихын тулада борнойлгые түргэнөөр ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ шухала. Бидэнэр бүхы параа хабар эртэ борнойлдогбди. Мүн уhалагдахаар газартамнай саhанай хайламсаар hайрам тогтоогдодог.

Газарай гэдэжэ, гүнзэгыгөөр хахалагдахаар болоhон дары участогууд дээгүүрээ наг шэбхэ жэгдэхэнээр тараадагбди. Тэрэ дары хахалалга үнгэргэгдэдэг, гектар бүридэ 160—180 ашаа наг шэбхэ хэрэглэгдэдэг юм. Наг шэбхэ тараагдаhан участогуудые хахалхатаяа нэгэн доро, борнойлго үнгэргэдэгбди.

Удаа тээнь 8 сантиметр гүнзэгыгөөр хэрээhэлүүлжэ тарилга хэгдэдэг. Тиихэдээ гектар бүридэ тодорхойлогдоhон нормые наринаар сахидагбди. Тарилгые агротехническэ эгээл эрхим болзорнуудта үнгэргэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ оройтожо таряа hаа, намарай хүйтэндэ дайрагдажа, таряан хүлдэхэ байна бшуу.

6. УРГАСЫН ХОЙНОhОО ХАРУУhАЛГА

Ургасые дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн хадаа тэрэнэй хойноhоо зүбөөр харууhалга болоно. Бидэнэр таряанай 6 сантиметр тухай ургаад байхада үнэhөөр, мүн хониной эhээмэл шэнгэн аргалаар нэмэлтэ тэжээл үгэдэгбди.

Мүн ургасын үндэhэлжэ эхилхэдэнь шубуунай аргал ба наг шэбхээр, мүн минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл хоёрдохёо үгтэдэг байна. Тиихэдээ гектар бүридэ 3 центнер суперфосфат, 2 центнер сульфат аммони, 2 центнер калийна дабhа хэрэглэдэгбди. Эдэ нэмэлтэ тэжээлнүүдые хүрьhэндэ оруулхадаа, ургасын рядуудые хүндэлэн борнойлдог байнабди.

Бригадын гэшүүд хадаа поли дээгүүр буртаг үбhэнэй ургахатай хамта зулгаан хаяжа, хуряаха хүрэтэрөө таряагаа сэбэр байлгадаг юм.

Энэ хөөрэлдөөе СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Заиграйн аймагай хүдөө ажахын таhагай главна агроном нүхэр **П. К. Метляев** эмхидхэбэ.

* * *

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ 1951 ондо нээгдэхэнь

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор 1951 ондо манай Эхэ ороной столица — Москвада хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ өөрынгөө хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэнь.

1951 ондо нээгдэхэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ хадаа манай ороной республиканууд, хизаарнууд, областьнууд, районууд, колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй баялигые, механизированна социалистическэ томо хүдөө ажахын хүсэ шадалые харуулха байна. Мүн дайнай hүүлэй үедэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ, газартаряалангай ба малажалай культурын ургалтада, мичуринска түрүү наукын hалбаран мандалгада колхозно таряашадай туйлаhан агууехэ амжалтанууд харуулагдаха зэргэтэй. Хүдөө ажахын выставкэ болбол олон миллион колхозникгуудта, совхозуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ эрхим hургуули болохо байна. Тэдэнэр үндэр ургаса хүряалгаар, малай ашаг шэмые дээшэлүүлгээр түрүү хүнүүдэй дүй дүршэлтэй танилсаха юм.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын генеральна түсэб баталанхай. Энэ түсэбөөр хүдөө ажахын хүгжэлтэ, культурануудай ургасын ба малай ашаг шэмын дээшэлэлгэ, хүдөө ажахые механизацилга ба электрификацилга бүхы талаараа харуулагдаха байна.

Тэрэшэлэн хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсахын тулада гол условинууд правительствоор баталагдаhан байха юм. Тэрэнэй ёhоор хоёр жэлэй—1949—1950 онуудай турша соо өөhэдынгөө хүдэлмэриин дүнгөөр, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1949 оной январиин 15-най Тогтоолоор баталагдаhан показательнуудые туйлаhан колхозууд, совхозууд, МТС-үүд, колхозуудай ба совхозуудай фермэнүүд, мүн хүдөө ажахын түрүүшүүл тус выставкэдэ хабаадалсаха байна.

Тиимэhээ мүнөө нютагай советскэ ба хүдөө ажахын органууд болбол хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ бэлэдхэлые үргэнөөр ябуулха, аймаг, колхоз, совхоз, МТС бүхэнэй, колхозник, совхозуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөө эмхидхэжэ, 1951 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаха хүндэтэ эрхэ олохын түлөө ажалай үндэр показательнуудые тэдэнэй туйлаха ябадал хангаха зорилготой.

Бурят-Монголой республикын колхозно таряашад өөhэдынгөө эсэшэ сусашагүй ажалаар хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ, түрүүшын ээлжээндэ республикын гол hалбари—малажалые хүгжөөлгөөр нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа. Колхозууд ба совхозууд өөhэдынгөө полинууд дээрэhээ hүүлэй жэлнүүдтэ hайн ургаса хуряана, гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Колхозно ниитын малажал улам хүгжэжэ байна.

Иволгын аймагай «Мартын 8» колхоз 1939—1941 онуудта хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаhан ба «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаhан байгаа. Энэ колхоз 1949 ондо таряанайнгаа бүхы талмайн га бүриhөө 13—26 центнер таряа хуряаhан, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоосоhон, өөрыгөө 1950 ондо тариха үрhөөр дүүрэн хангаhан, ашаг шэмэтэ ба хүдэлмэриин мал үсхэбэрилгөөр гүрэнэй түсэбые дүүргэhэн байха юм.

Байкало-Кударын аймагай Буденнын нэрэмжэтэ колхоз 1949 ондо таряанай бүхы талмай дээрэhээ дундa зэргээр га бүриин 14,6 центнер ургаса хуряаhан, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоосоhон, өөрыгөө үрhэ хүрэнгөөр хангаhан, ашаг шэмэтэ ба хүдэлмэриин мал үсхэбэрилгөөр гүрэнэй түсэб дүүргэhэн байна.

Кяхтын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 100 хонин бүриhөө 157 хурьга абаhан байна.

Мухаршэбэрэй аймагай «Красный заган» колхозой СТФ-е даагша Алексеев Емельян Михайлович 1949 ондо гахай үсхэбэрилхэ түсэбөө 204,1 процент дүүргэhэн, эхэ гахай бүриhөө дунда зэргээр 23,2 поршоонхо абаhан, бүхы гахайнуудайнгаа 99,8 процентые бүрин бүтэн байлгаhан ба гүрэнэйнгөө урдахи уялгата тушаалгые дүүргэhэн байха юм.

Кяхтын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша Занданов Вабасан Васильевич 1949 ондо хони үсхэбэрилхэ түсэбөө 104,3 процент дүүргэhэн, 264 толгой эхэ хонинhоо 416 хурьга абаhан, ноохо хайшалалгые жэл соо 21,6 процентээр дээшэлүүлhэн ба гүрэнтэйгөө сүм тоосоhон байна.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Буданай Балдановна Буянтуева 1949 ондо өөрынгөө дааhан 10 үнеэнhээ 11 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ, үнеэн бүриhөө 1722 литр hү hаагаа.

Тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Долсон Доржиевна Доржиева 1949 ондо өөрынгөө дааhан 10 үнеэнhээ 12 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлhэн ба үнеэн бүриhөө 2169 литр hү hааhан байха юм.

Торийн аймагай «Улаан-номто» колхозой хонишон Цырен Найданович Дашиев 1949 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 140 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлhэн ба нарин ноохото хонин бүриhөө дунда зэргээр 3,1 килограмм нооhо хайшалhан байгаа.

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Самжай Дашиевна Цыбикова 1949 ондо өөрынгөө дааhан эхэ гахай бүриhөө 24 поршоонхо абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлhэн байха юм.

Дээрэ дурсагдагша амжалтануудые бэхижүүлхэ ба арбидхаха, тэрэниие республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари болгохо, нигэжэ ажал дээрэ улам ехэ амжалта туйлаха гэhэн зорилго мүнөө табигдаад байна. Тиимэhээ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые, түбхын түрүүндэ хабарай тарилгые агротехническэ hайн болзорто дүүргэжэ, байгша ондо үндэр баян ургаса хуряаха, малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ба түлнүүдыень бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд тэмсэхэ зорилготой

Нютагай советскэ ба хүдөө ажахын органууд болбол колхозникгууд, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ бүхэниие выставкэдэ хабаадалгын условинуудтай танилсуулха уялгатай.

Выставкэдэ кандидадуудые шэлэн олохо, мүн натуральна экспонадуудые шэлэн олохо ба бүрин бүтэнөөр хадагалха талаар угаа харюусалгатай хүдэлмэринүүд хүдөө ажахын органуудта даалгагдана.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ үргэнөөр бэлэдхэлгэ ба выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөөн болбол хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, ниитын малажалые хүгжөөхэ тушаа парти ба правительствын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ шухала эшэ үндэhэн болохо байна.

М. Хахалова.

Закаменда ажалай түлөөhэнэй гурим хазагайруулагдана

Колхозуудта ажалай эмхидхэлые hайжаруулха, бүтээсыень дээшэлүүлхэ, түлөөhые гуримшуулха хэмжээнүүд тухай ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй 1948 оной апрелиин 19-нэй тогтоол гараhаар хоёр жэл болобо.

Гэбэшье, республикын зарим колхозуудта ажалай түлөөhэнэй гуримые, правительствын дурадхаhан ажалай жэшээтэ нормонуудые хазагайруулха ябадал мүнөө хүрэтэр үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, колхоз бүхэн жэл бүри колхозникгуудай хамтын суглаанууд дээрэ ажалай нормонуудые хаража үзэхэ ёhотой аад, олон нютагуудта энэ гурим эбдэгдэдэг байна. Тэрээнhээ байтагай, зарим колхозуудта мүнөө хүрэтэр малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай жэшээтэ нормо нэгэнтэшье хаража үзэгдөөгүй байдаг.

Иимэ баримтанууд илангаяа Закаменай аймагта үзэгдэнэ. Хамниин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ ажалай нормо тогтоогдоогүй байhаар. Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан колхозникгуудынь ажалайнгаа нормонуудые мэдэдэггүй байха юм. hаалиша-малшанда абаhан тугал бүриинь түлөө аяар 7 ажалта үдэр үлүү түлэгдэдэг байгаа. Ажалта үдэрые хамаагүйгөөр мунайдажа байhан ябадал хадаа малшадай ажалай эмхидхэлые ба журамые hайжаруулгада hаад хэнэ. Тэрэнэй эсэстэ энэ мал хоролтодо орожо, малажалынь хангалтагүй байдалтай болобо.

Ажалай түлөөhые гуримшуулха хэрэгтэ олон колхозууд ёhо тэдыгээр хандажа, багахан нормонуудые зохёогоод, тэрээндээ эгээн ехэ түлөөhэ тогтооно. Зарим колхозуудта ажалай хуушан нормонууд хубилалтагүйгөөр орхигдожо, шэнэ жэшээтэ нормонууд ёhо тэдыгээр хаража үзэгдэhэн байдаг.

Дурсагдагша аймагай колхозуудта хүдэлмэриhөө сүлөөлэгдэhэн (фермэнүүдые даагшанарhаа гадна, мүн гүүртэнүүдые даагшанар (бригадирнууд) тушаал бии болгогдонхой. Үнэндөө эдэ бригадирнууд үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдэнхэй, колхозой хүдэлмэридэ элэбхитэйгээр хабаадалсадаггүй байха юм. Эдэ бригадирнуудта үлүү ехэ ажалта үдэр түлэгдэнэ. Гүүртэнүүд ба отарануудые дааhан бригадирнууд үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдэхэгүй ёhотой. Теэд, Михайловска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гүүртэнүүдые ба отарануудые даагшанарта гүүртэнүүд болон отарануудые дааhанайнь түлөө үдэрэй 0,75 —1 ажалта үдэр түлэгдэдэг байха юм.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол хонишодто ба малша-пастугуудта ажалта үдэрые, малайнгаа амидын шэгнүүр дээшэлүүлhэнэйнь зэргээр түлэхэ ёhотой гэжэ заана. Тиимэhээ малнуудые, илангаяа адуулганда ябадаг малнуудые ба түлнүүдые hара бүри шэгнэжэ байха хэрэгтэй. Хэрбээ шэгнүүрэй үгы байгаа хадань, колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшын, зооветмэргэжэлтын байлсалгатайгаар hара бүри малай тамир шадал тодорхойлхо ёhотой юм. Тэрэнэй hүүлээр малшанда ажалта үдэр түлэхэдэ болоно. Энэ гурим баhал зарим колхозуудта сахигдадаггүй, хонишод ба гахайшадта ажалта үдэр түлэхэдөө, харууhалжа байhан малай амидын шэгнүүрые дээшэлүүлhэнийнь хараада абтадаггүй байха юм. Мүн малаа hайнаар харууhалhанай түлөө малшадта нэмэлтэ түлөөhэн үгтэдэггүй, муугаар харууhалжа, тамир шадалыень доошолуулhанайнь түлөө малшадhаа ажалта үдэр хаhагдадаггүй байна.

Олохон колхозуудта элдэб тушаалнуудые бии болголгоор ажалта үдэр үригдэнэ. Жэшээнь, малай гүүртэнүүдтэ hүниин харуулшан, тоо бүридхэгшэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, түлеэ, малай тэжээл шэрэхэ хүнүүд томилогдожо, тэдэнэртэ тус бүридэнь ажалта үдэрнүүд түлэгдэдэг байха юм.

Дээрэ хэлэгдэhэн эдэ бүхы баримтанууд гансал Закаменда бэшэ, харин республикын ондоошье аймагуудта үзэгдэнэ.

Колхозуудта ажалай эмхидхэлые hайжаруулха, бүтээсыень дээшэлүүлхэ, түлөөhые гуримшуулха тухай парти, правительствын тогтоол хадаа малажалые хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ нүхэсэл мүн. Тиимэhээ колхозууд ажалай түлөөhые гуримшуулха, үйлэдбэриин нормонуудые зүбөөр зохёохо тушаа шанга хэмжээ абаха ёhотой.

Е. Золтоев.

Специалистын зүбшэл

...рhэнэй таряае хуурай хороор угааха тухай

...нятай тэмсэхын зорилгоор ... таряае химическэ хорото ...дээр угаажа, головнягай ...е аладаг гү, али хүгжэл...даарулдаг юм. Тиимэhээ ... шэниисын, овёсой, ячме... просын хүрэнгэ бултадаа ...угаагдаха ёhотой.

... угаалга хуурайгаар, ... ба нойтоношюгоор хэгдэ... Головнятай тэмсэлдэ илан...урай хороор угаалга хэрэг... байна.

... головнятай шэниисые ...жэ хуурай хороор угаадаг ...хадаа үрhэнэй участогта ...а нэгэ тонно хүрэнгэдэ ...ограмм «АБ» препарат, ... участогуудта таригдаха ... хүрэнгэдэ 2 килограмм ... хэрэглэгдэдэг.

... препарадаар хуурайгаар ...ниисэ угаагдадаг юм. ...ряанда 1 килограмм ... хэрэглэгдэдэг.

«ПД» препарадуудаар хүрэнгэ угаалга «Урожай», «Идеал» гэжэ тусхай барабанта машинануудаар, мүн нютагай дарханай бүтээhэн бочко соо хэгдэхэ байна. Хороор угаахын тулада дурсагдагша машинанууд соо гү, али бочко соо 50—60 килограмм хүрэнгые хоёр хубааралан хэхэ хэрэгтэй. Түрүүн хүрэнгын хахадынь хэгдэжэ, дээрэhээнь мүн хороной хахадынь жэгдээр тараагдан хэгдэхэ зэргэтэй. Удаань таряанайнгаа хоёрдохи хахадынь хэжэ, дээрэhээнь мүн лэ үлэгшэ хороёо хэхэ хэрэгтэй. Тиин машинын гү, али бочкын хабхагыень хааhанай hүүлээр машина гү, али бочкоёо 4—5 минутын турша соо минута бүри 40 дахин эрьюулхэ шухала. Хэрбээ барабаниие дурсагдагша тооhоо удаан гү, али үсөөн эрьюулээ hаа, таряан мууса угаагдаха байна. Нэгэ порци хүрэнгэ угааhанай hүүлээр, угаагдаhан таряагаа бочкоhоонь гаргажа, угаалгаяа үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй.

Хабарай шэниисын хүрэнгые яровизацилха зуураа, «АБ» препарадаар угааха хэрэгтэй. Нэгэ тонно таряанда 2 килограмм хорон хэрэглэгдэхэ юм. Яровизацилгын үедэ таряае хоёрдохёо норгоходоо формалинаар нойтон аргаар угаахада болоно. Хоёрдохи норголго уhаар бэшэ, харин 40 процентнэ формалинаар (300 литр уhанда 1 литр формалин) хэгдэхэ зэргэтэй.

Үрhэнэй таряа хороор угаахадаа тэрэнэй шанартайгаар дүүргэлтэдэ, угаалгын заабариие сахилгада илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаха ёhотой. Агрономическа хүдэлмэрилэгшэд хороор угаалгые эмхидхэхэ ба тэрэнэй шанарые сахиха уялгатай.

Үрhэнэй таряа «Гранозан» гэжэ шэнэ хороор угааха тухай заабари «Б М Үнэн» газетын 1950 оной апрелиин 9-нэй номерто бэшэгдэнхэй.

И. Котов, агроном.

Нэрэеэ хухарһан нэхытэ

Газаа тээһээнь харахада зүгөөргүй наһатайшаг болоһон аад, томоотой янзын хүнэй: «Валя, Валечка! Мапайдаа айшалыш даа... Валентина!» гэжэ байжа гунигтай нарин абяа шэшэрүүлэн, түргэн хүлгэй үндэр сагаан эхэнэрэй урдуур хойгуур һахайса харайхыень харахада, тэрэнэй томоотой наһажаал бэедэ һөөл аягүйшье, тааруушьегүй байгаа һэн.

Тиигэбэшье, удаан саг соо урда хойгуурнь гүйбэгүй. Уряалһаа арсадаггүй Валя эхэнэрэй һайһаар, халуун илдамаар гар гарһаа һугадалдаад, уян зөөлэхэнөөр, нюур нюураа гэтэлсэһээр, Трактовая гэжэ улицын үргэниинь алимши гэжэ бахатай бардамаар алхалалдан ошобод.

Энэ хүниие нэрэеэһээ нимэ- уян зөөлэхэн абаритай, эхэнэр хүндэ эльгэнһээ зелдэр хандасатай хүн гэжэ һанабал эндүүрхысэ эндүүрхэт. Алаг зүрхыень уудалжа харуулбал, адаалхай үһэтэй заряа шэнги байхал. Инмэһээ Медведев Павел Михайлович гэдэг энэ хүн хэрзэгы шэрүүн, хажар дошхон ааша гаргажа, уелжэ һуугһан һамгаяа үлдэжэрхёод, Валя басаганда һаймһаран, адаалхай зүрхэеэ нюугаад, абяагаа шэшэрүүлэн, «үсләебди» гэжэ улаан хэлэерээ урьхалжа ябаһаниинь энэ һэн ха.

«Һөөргөө харахагүй хүн, һүрэгтөө ниилэхэгүй морин» гэһэн арадай оньһон үгэһөө удхатай, Павел Медведев һамга абаад лэ һүүлээрнь һөөргөөшье харангүй намнажархидаг заншалтай. Анха түрүүн намнажархиһан һамганһаань түрэһэн 22 наһатай басаганайнгаа мүнөө институтда һуража байхадань, һамуу һальхай Медведев хэдэн һамгадые һэлгэжэ үрьдеэд, һанаа амархан һамар шэмэжэ һууна гэлсэнэ.

Медведев болбол 7-дохи класста һуража байһан Еля, 4-дэхи класста һуража байһан Гета гэжэ хоёр хөөрхэнүүд басагадайнгаа балшар улаалзай наһыень хайралангүй, Любовь Васильевна гэжэ эхэтэйнь хамта үншэрөөгөөд, холын город худар намнажархёо. Харин тэдэнэйнгээ туһаламжа эрихэдэнь, хургаараа шэхээ тагалаад, «һонгино һони һүргөө» гэһэндэл, басаган Валя «айлшанаа» һайнаа хүдэлдэбэл эльбэжэ, муугаа хүдэлдэбэл үлдэжэ байдаг.

Ороһон бороо сэлмэгшэл, бууһан айлшан мордогшол, яаһан удаан айшалдаг, ямар тэсэмгэй нэтэрүү Валя бэ гэжэ асуубалтнай, «гал гуламтаа ниилүүлһэн, зүрхэнэйм хахад зулгы Валямни» тээд, Павел «хүбүүн» үнэгэн зөөлэхэнөөр үргөө бүлюудэн, татаһан тээшэнь тангайжа, түлхиһэн тээшэнь тонгойжо байдаг һурагтай.

1942—1946 онуудта забхай һалихай Павел Медведев залуухан Дуся басагые саб һугадаад, баһал «зүрхэнэймни хахад» гэжэ байжа, холбоотой юумэдэл хоюулаа ябадаг, эдеэлхэ ундалхадаа үбгэ һамгандал нэгэ тогоотой болоһон юм ха...

Ай даа... Уелжэ байһан нүхэрөө, үрэ хүүгэдээ үншэрөөжэ хаяхаһаа муухай, дорой юун байхаб! Ядахын сагта үрэ хүүгэдээ хайралхаа яагааб!

Оһол һальхай Павел Михайлович Медведев хаана шэбээлэн шургажа байдаг юм гэбэл, энэ хүн хадаа Улан-Удэ городой эрэшүүлэй № 1 һургуулида багшаар ажалладаг.

Нэгэндээ нэтэржэ, нэрэеэ хухаржа, адаг дорой ябадалһаа боложо амидыгаар гашалшаһан энэ этэгээд хадаа ургажа ябаһан залуу уетэниие коммунистическээр хүмүүжүүлгын фронтһоо советскэ хүнүүдэй уур сухалай шэрүүн венигээр хамагдан хаягдаха ушартай.

С. Бадмаев,
Ш. Нимбуев,
Д. Батожапов.

Артелиин Устав эбдэнэ

Баргажанай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь Р. Цыренов) хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэхэ ябадал үзэгдэдэг болобо. Һүүлэй үедэ жаяг заршамай һулараһан дээрэһээ зарим колхознигууд артелиин ажалда хабаадаагүй, ажалта үдэрэй тогтоогдомол минимум олоогүй байха юм.

Байгша оной январиин 1-нэй мэдээгээр энэ колхоз 53017 түхэриг абалитай байгаа һэн. Гэбэшье, аяар мүнөө хүрэтэр тэрэнээ нэхэжэ абаадүй байһаар. Хэтэрхэдээ партийна эхин организациинь секретарь С. Бубеев колхоздоо аяар 11 мянган түхэриг үритэй байха юм.

Б. Цыренов.

Баняа нээнэгүй

Сосново-Озерскын сомоной «Улаан-Яруһна» колхозой бани аяар 1949 оной январь һараһаа хүдэлмэрилнэгүй.

Эндэ баниин һайн гэр бии. Тиимэһээ һаяар баняа хүдэлмэрилдэг болгохо тушаа колхозой правлениин түрүүлэгшэ Д. Ванчинов һаналаа табиха зэргэтэй.

Ц. Дандаров.
Р. Бадмаев.

Уранзурааша Ф. Балдаевай зураһан плакат.

Эстафетэ эмхидхэхэ тухай зүблөөн

Уржадэр «Бурят-Монголой Үнэн» газетын редакцида спортивна һайндуранай общественнуудай түрүүлэгшэнэрэй, спортивна коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн болобо.

Зүблөөн дээрэ хэблэлэй үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан, «Б. М. Үнэн» газетын нэрэмжэтэ эстафетэдэ бэлэдхэлэй ябаса тухай эстафетын главна судья нүхэр Шапров элидхэл хэбэ. Элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд нүхэд Хайдуров, Бабыкин, Тюрпев, Устинов ба бусад тус эстафетэдэ олониитые үргэнөөр хабаадуулхын тула ябуулжа байһан хүдэлмэри тухайгаа хэлээ.

Зүблөөн хадаа эстафетые эмхитэйгээр ба олон зоной хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ тушаа шиидхэбэри баталба.

Литературна критигүүдэй зүблөөн

БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай критигүүдэй секциин зүблөөн Улан-Удэ городой литературна эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар болобо. Тэндэ литературна шүүмжэлэлэй асуудалнууд тушаа БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай правлениин харюусалгата секретарь нүхэр Дамдинжапов мэдээсэл хэһэн байна.

Нүхэр Дамдинжапов хадаа Бурят-Монголой уранзохёолшодой зохёолнуудта рецензинүүд тон үсөөнөөр хэгдэнэ гэжэ тэмдэглээ. Һүүлэй хоёр жэл соо Бурмонгизай хэблэн гаргаһан аяар 22 номууд рецензидэ оруулагдаагүй байшоо. Тиигээд республикын литературна олониитын урда байгаа зорилгонуудые нүхэр Дамдинжапов тодорхойлбо.

Тус зүблөөн дээрэ хамта 13 хүн үгэ хэлээ. Үгэ хэлэгшэд литературна критигүүдэй өөһэдынгөө хүдэлмэридэ харюусалгатайгаар хандаха уялгатай байһан тушаа тогтон хэлэбэ. Мүн бурят хэлэнһээ ород хэлэн дээрэ оршуулагшадай харюусалга ехэ байна гэжэ хэдэн хүн заагаа. Пединститудай багша нүхэр Тантятова научна библиотекые бии болгохо тухай һанамжа оруулба.

БМАССР-эй уранзохёолшодой правлени критигүүдэй секцидэ багаар һаналаа хандуулһан байгаа гэжэ шүүмжэлэгдэбэ. Зүблөөндэ хабаадалсагшад литературна критикые идейнэ ба теоретическэ үндэр хэмжээндэ табихые шухалашалба.

Хитадай Чанчуньска түмэр замай Совет... Хитадай обществын ажал-ябуулга эхил...

ПЕКИН, апрелиин 26. (ТАСС). Пекиндэ Советскэ ба Хитадай правительствонуудай түлөөлэгшэдэй хоорондо болоһон хэлсээнүүдэй үндэһөөр, Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Советско-Хитадай Хэлсээнэй 1-дэхи статьяе гүйсэдхэн, энэ оной апрелиин 25-һаа хойшо Хитадай Чанчуньска түмэр замай (КЧЖД) Советско-Хитадай общество өөрынгөө ажал-ябуулгые ... гэжэ тэндэхи хэблэл мэдээ...

Тус хоёр оронуудай пр... ствонууд тэгшэ эрхын үн... ри дээрэ обществын Пр... гэшүүдые томилхо тухай ... баталба.

Обществын правлениин ... лэгшээр Ю. Гуан-шэн ... ба обществын Правлениин ... лэгшын орлогшоор М. С. ... (СССР) томилогдоо.

Бирмын ба Хитадай арадай республикын хоо... дипломатическа харилсаануудые тогтоолго ту...

ПЕКИН, апрелиин 27. (ТАСС). Бирманска правительство Бирмын ба Хитадай арадай республикын хоорондо дипломатическа харилсаануудые тогтоохо тухай хэлсээ хэхын тула өөрынгөө этигэм... Пекин эльгээгээ гэжэ С... агентство дамжуулба. Бир... этигэмжэтэ үсэгэлдэр Пекин...

Монгол арадай республикын гүрэн... шэнэ гимн

УЛАН-БАТОР, апрелиин 27. (ТАСС). Монгол арадай республикын гүрэнэй шэнэ гимн баталха тухай МНР-эй Бага Хуралай президиумэй указые газетэнүүд толилбо. Шэнэ гимн хадаа арадай революционно байгуулалтын мандажа байгаа жэлнүүдтэ МНР дотор болоһон революционно хубилалтануудые хараада абал... талагдаа гэжэ тус указ соо... дэглэгдэнэ. Гимнын тексты... голой поэт Ц. Дамдинсур... жэмыень композиторнууд Л... доржи, Б. Дамдинсурен ... зохёогоо.

Гимные дуулан гүйс... Майн 1-һээ эхилхэ.

Эдеэ хоолой ба хүдөө ажахын асуудалнууд... Нэгэдэмэл Нацануудай Организациһаа Польшын гаралга

ВАРШАВА, апрелиин 28. (ТАСС). Польско хэблэлэй агентство иигэжэ дамжуулна:

Польско республикаһаа Вашингтондо байгаа посол Виневич гэгшэ эдеэ хоолой ба хүдөө ажахын асуудалнуудаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин (ФАО-гэй) генеральна директортэ бэшэг барюулжа, тус организациһаа гараха гэһэн Польско Правительствын шиидхэбэри тухай мэдээсэбэ.

ФАО хадаа тус орган... гэшүүд болоһон оронуудай ... ной ажамидаралай хэмжээе ... лүүлгэдэ, хүдөө ажахые хү... гэдэ, эдеэ хоолой ба хүдөө... хын бусад продуктнуудые ... ябадал һайжаруулгада ту... бэзэ гэжэ Польско Правит... найдаһан байгаа. Теэд, эде... гонуудые ФАО бэелүүлээгү... жэ тус бэшэг доторнь тэм... дэнэ.

Нью-Йоркдо Майн 1-эй демонстрацида бэлэдхэ...

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 26. (ТАСС). Майн 1-е үнгэргэхэ профсоюзна ба арадай нэгэдэмэл комитет мэдүүлгэ толилбо. Энэ жэлдэ майн 1-нэй демонстрацинууд гол түлэб эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй лозунг доро болохо байна гэжэ хэлэгдэнэ.

Майн 1-е үнгэргэхэ профсоюзна ба арадай нэгэдэмэл комитет хадаа прогрессивнэ профсоюзна ба бусад организацинуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэнэ. Хэблэлдэ толилһон мэдүүлгэ соогоо, тус комитедэй секретарь Вайнсток хадаа дайнда дурагүй хүн бүхэниие Майн 1-нэй демонстрацида хабаадахыень уряалба. Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ ба атомна бомбонуудые хуулиһаа гадуур гэжэ соносхохо лозунг доро үнгэрхэ энэ жэлэй Майн 1-нэй парадта бүхы дэлхэй дээрэхи олон миллион хүнүүд бидэнтэй нэгэдэхэ байна. Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско сессиин уряае һайшааһан дэлхэйн бүхы оронуудтахи олон зуугаад ... лион хүнүүдэй голосуудта ... дынгөө голосуудые нэгэдүүл...

Нью-Йорк штадтахи СШ... коммунистическэ партиин ... дэй түрүүлэгшэ Томпсон ... хэжэ, эб найрамдал хамг... түлөө бүри эршэтэйгээр та... тула хүсэеэ элсүүлхыень ... дые уряалба. «1950 оной М... нэй үдэр, — гэжэ ... хэлэбэ,—дэлхэйн хоёрдохи ... дүүрэһэн үеһөө хойшо ... ехэ хүсэтэ демонстраци ... Йоркдо болохо ёһотой. ... тээшэ Уолл-стридэй импе... мын ехээр тэгүүлжэ байһан ... лые эсэргүүсэн нэгэдэһэн ... нүүдэй ба сагаан хүнүүдэй, ... дэлмэришэн ангиин ба ... хүсэ шадалда этигэл энэ ... тэ харуулагдаха ёһотой. ... 1-нэй үдэр хадаа эб найра... түлөө, негрнүүдэй эрхын ... демократи ба экономическа ... галгын түлөө нэгэдэмэл фр... үргэн тэмсэлэй эгээн дээдэ пу... болог лэ».

Лондоной хүн зон Малайядахи дайнда эсэргү... буруушааһан петицидэ гар табина

ЛОНДОН, апрелиин 27. (ТАСС). Малайядахи дайе буруушааһан петицидэ гар табилга Лондондо эмхидхэгдэжэ байһан тухай «Дейли Уоркер» газетэ мэдээсэнэ. Лондондо ажаһуудаг Майкл Стоунай үүсхэлээр гар табилга ябуулагдажа байна. Гар табигдаһан петициие Стоун сэрэгэй министртэ дамжуулан үгэхөөр хараална.

Петици соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Малайяда угаа ехэ бомбодолго боложо, тэрэ үедэ малайска партизануудай нюугдажа байһан газарта 200 тонно бомбо ха... гэһэн мэдээсэлые соносоод, ба... политическэ олон ондоо ... ба элдэб шажан шүтэдэг анг... нинууд — эрэшүүл ба ... нүүд, манай нэрэһээ ха... байгаа дайнай бүдүүлиг ... ганууд та эсэргүү эрид бурууш... набди, энэ дайнай зогсоог... Малайяһаа англиийска сэрэг... саан ерүүлэгдэхые эринэбди».

Харюусалгатай редак...
Д. Д. ЛУБСАН...

Зоотехническэ кружогуудта туһаламжа

9. Хониной фермэдэхи ажалай эмхидхэл ба түлөөһэн тухай

«Колхозуудта ажалай эмхидхэл ба бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажалай түлөөһые гүримшүүлхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1948 оной апрелиин 19-нэй тогтоол соо хониной-товарна фермын отарануудай ба бригаданууд тушаа тодорхойгоор бэшэгдэһэн байна.

Томо фермэнүүдтэ хэдэн бригаданууд эмхидхэгдэхэ ба бригада бүхэниинь 3—4 хүнүүдһээ: ахалагша хонишон (бригадир) ба 2—3 хонишодһоо бүридэхэ ёһотой. Колхозой малажалай бусад бригаданууд шэнги хони үсхэбэрилгын бригада 3-һаа үсөөн бэшэ жэл болзортойгоор эмхидхэгдэдэг юм.

Нарин нооһотой эхэ хонидой отара 400—600 толгой хонидһоо, хахад шэрүүн нооһотой эхэ хонидой отара 500—700, шэрүүн нооһотой эхэ хонидой отара 600 — 800 толгой хонидһоо бүридхэгдэжэ, нэгэ бригадаар харууһалагдаха. Эхэһээ һая таһалагдаһан хурьгад ба бэлшээн таргалуулха хонидой отарнууд 600—800 толгой хонидһоо бүридхэгдэхэ, багахан фермэнүүдтэ хонишодой нэгэ бригада бүхы хонидые харууһалха зэргэтэй.

Хонидые ороондо оруулга, һүһаалга, нооһо хайшалалга мэтын хүдэлмэринүүдэй үедэ хонишодой бригадануудта колхознигуудые нэмэн үгэжэ, тэдэ хүдэлмэринүүдые түргэн дүүргүүлхэ шухала. Зүгөөр, хонишодой бригада бүхэли жэлэй турша соо хони үсхэбэрилгынгөө гол хүдэлмэринүүдые өөрынгөө хүсөөр дүүргэжэ байха болоно.

Хонишодой бригадын удаан болзортойгоор бүридүүлэгдэдэг тула тэрээндэ тусхай тооной тоног зэмсэг ба бэлшээриин газарнууд даалгагдажа үгтэхэ ёһотой.

Хонишодой бригадын гэшүүд хүдэлмэринүүдээ өөһэд хоорондоо иимээр хубаанхай байха ёһотой гэбэл: ахалагша хонишон (бригадир) бригадын бүхы хүдэлмэринүүдые хүтэлбэрилхэ, орооной кампани, түл абалга, угаалга, эмнэлгэ мэтын хүдэлмэринүүдэй эмхидхэхэ ба үнгэргэлсэхэ, бодо хонидойнгоо болон түлнүүдэйнь тоо бүридхэл хэхэ, бригадада даалгагдаһан хониной тоо толгой ба тоног зэмсэгэй бүрин бүтэн байхын түлөө харюусалгатай байха зэргэтэй. Тэрээнһээ гадна, бригадир болбол нарай түлнүүдые тушаан абаха, бүлэглэхэ ба тэдэниие тэжээлгын хүдэлмэри эмхидхэхэ уялгатай.

Хонидые адуулха, уһалха, эдеэлүүлхэ, түрэлгын үедэ дежурлаха ба байра байдал түхеэрэхэ мэтын үбэлэй хүдэлмэринүүдые хоёрдохи ба гурбадахи хонишод дүүргэдэг юм. Хонидой түрэлгын урда тээ хоёрдохи хонишон хадаа түрэхэ хонидые адуулдаг ба олонхи хонидой түрэхэлөөр, гурбадахи хонишондоо даалгажа, өөрөө нарай түлнүүдые харууһалха байна.

Зундаа гурбадахи хонишон хоёрдохи хонишонтоёо ээлжээлэн хонидые адуулха, үбэлдөө тэжээл зөөхэ, байрануудые сэбэрлэхэ ба хонидто тэжээл үгэхэ уялгатай.

Колхозой правлени болбол бүхы хониной фермын хүдэлмэриие толгойлхо хүниие — фермэ даагшые томилхо ёһотой.

Хониной фермын 800-һаа үсөөн бэшэ толгой эхэ хонидтой байгаа хадань, дэгэлэй арһа үгэдэг хонидые үсхэбэрилхэдөө 200 эхэ хонидтой байгаа хадань, фермэ даагшые томилхо ёһотой гэжэ правительствын тогтоол соо колхозуудта дурадхагдана.

Дурсагдагша тооһоо үсөөн толгой эхэ хонидтой фермэдэ фермые даагшаар колхозой малажалые хүтэлбэрилэгшэ томилогдохо байна.

Үйлэдбэриингөө даалгабариие дүүргэһэнһээнь дулдыдажа, хониной фермын хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалта үдэр түлэгдэхэ юм.

Хонишодой хэһэнэй жэшээгээр түлэгдэхэ ажалта үдэрэй нормо колхозой правленеэр зохёогдожо, колхознигуудай хамтын суглаагаар баталагдаха байна. Гэбэшье, колхозой правлениин зохёоһон ажалта үдэр түлэлгын нормо правительствын тогтооһонһоо ябашье бага байжа болохогүй. Правительствын дурадхаһан ажалта үдэр түлэлгын жэшээтэ нормые хараадаа абажа, колхоз бүхэн тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ, өөрын эрхэ байдалда тааралдуулан ажалта үдэр түлэлгын нормонуудые зохёохо зэргэтэй. Хонишодто үгтэхэ даалгабариин ба түлөөһэнэй нормонуудые зохёолгодо малажалай мэргэжэлтэд, фермэнүүдые даагшад ба түрүү малшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

Хонишод гол түлөөһэ—ажалта үдэр абахаһаа гадна, хурьгадые гүлжүүлхэ, хонидые бүрин бүтэнөөр үсхэхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө «БМАССР-эй колхозуудта нарай малнуудые түлжүүлхэ, бодо малые бүрин бүтэнөөр үсхэхэ ба малажалай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлөөһэ колхознигуудта үгэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1949 оной декабриин 19-нэй тогтоолой ёһоор ажалай нэмэлтэ түлөөһэ абаха байна.

Я. Фомкин.

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭДЭ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрта — Майн 1-дэ зорюулагдаһан городой ажалшадай баярай заседани.

Гүрэнэй ород драмын театрта— «Овод» (үдэрэй 12 часта), «Шононууд ба хонид» (үдэшэ).

Гүрэнэй филармонидо—концерт.

«Прогресс» кинотеатрта —«Берлинэй уналга» (1-дэхи сери).

«Эрдэм» кинотеатрта —«Танкер Дербент» (үдэр), «Кубанска хасагууд» (үдэшэ).

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОН УУД: отв. редактор—23; АТС—1-80, зам. отв. гедактора—7-85; отв. секре таря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации— 7 85; сельского хозяйства промышлен ности и транспорта—6-84; переводов— 3-23; писем трудящихся и информа ции— 6-84 (2 зв.): об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02288 Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000